

Regelbunden tillsyn i Blötbergets skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i Ludvika kommun och besökt Blötbergets skola den 11 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.Skolinspektionen.se/sv/Tillsyn).

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs har huvudmannen och rektorn för skolan ansvar för att åtgärder vidtas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen inom tre månader från dagen för Skolinspektionens beslut, dvs. senast den 1 december 2009.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Blötbergets skola, dels den information som samlats in under besöken. I Blötbergets skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och getts möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Blötbergets skola

Tabell 1: Antal elever på Blötbergets skola

Blötbergets skola	Antal elever
Förskoleklass	7
Grundskola	65

Källa: Skolans egna uppgifter, mars 2009

Blötbergets skola innefattar förskoleklass, grundskola årskurs 1–6, samt ett fritidshem. Rektorn för Blötbergets skola ansvarar även för tre förskolor med fyra avdelningar samt den kommunala sidan av familjecentralen VillGott som en öppen förskola. Tillsynen av Blötbergets skola innefattar förskoleklass och grundskola.

2 (10)

Kommunens ansvarstagande för förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen beskrivs i separata rapporter.

Personalen på Blötbergets skola utgör ett gemensamt arbetslag.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Blötbergets skola saknar uppgifter om hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som nått kursplanernas mål i samtliga ämnen. Detta bedöms under avsnitt 3.4.1.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar skolans egen statistik för 2008 att alla elever når målen i svenska, engelska och matematik. Resultaten har förbättrats i jämförelse med år 2006 och 2007.

Skolinspektionen konstaterar att eftersom det inte finns någon sammanställning på skolnivå i samtliga ämnen i Blötbergets skola, saknas underlag för en bedömning av hur väl skolan lyckats med kunskapsuppdraget. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar dock att skolans elever har bra kunskapsresultat.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 7 kap. 2 § grundskoleförordningen ska läraren vid utvecklingssamtalet för varje elev upprätta en individuell utvecklingsplan (IUP). I planen ska läraren ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i relation till målen i varje ämne som eleven fått undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Av Skolverkets Allmänna råd Den individuella utvecklingsplanen med skriftliga omdömen framgår att planen ska vara framåtsyftande och att omdömen om elevens kunskapsutveckling får vara betygsliknande men bör anpassas till elevens ålder och förutsättningar. I Blötbergets skola upprättas individuella utvecklingsplaner för varje elev i samband med utvecklingssamtal. Tillsynen visar att skolan tillsammans med andra skolor i kommunen har ett gemensamt utvecklingsarbete där fokus ligger på att arbeta fram bedömningsmatriser bl.a. som underlag till de individuella utvecklingsplanerna. De individuella utvecklingsplaner från Blötbergets skola som Skolinspektionen har tagit del av saknar dock skriftliga omdömen i samtliga ämnen. I planerna framgår inte alltid vilka insatser som ska göras av skolan för att eleven ska ha framgång i skolarbetet. Skolinspektionen bedömer att IUP behöver utvecklas så att omdömen finns i alla ämnen och att de blir tydligt framåtsyftande samt att skolornas insatser tydligare framgår med utgångspunkt i de nationella kursplanernas mål att sträva mot.

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

4 (10)

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4 Genomförande av utbildningen**Bedömningspunkter****1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 4 kap. 2 § skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Enligt avsnitt 2.3 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. (Lpo 94) ska läraren se till att elever oavsett kön och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektorn har, enligt avsnitt 2.8 i läroplanen, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. För att eleverna, i enlighet med läroplanens intentioner, ska kunna ta ansvar för sin egen utbildning, krävs också att skolan klargör vilka mål utbildningen har.

Tillsynen i Blötbergets skola visar att eleverna ges viss möjlighet att utöva inflytande över undervisningsprocessen och över sitt eget lärande. Detta ökar dock inte i takt med ålder och mognad. Elevernas kännedom om målen för utbildningen varierar också mellan olika ämnen och lärare. Tillsynen visar även att eleverna har en vag förståelse för vilken betydelse inflytande, ansvarstagande och medbestämmande i undervisningen har.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att eleverna i större utsträckning bör ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet. I detta sammanhang är det också viktigt att förklara för eleverna varför de ska ha inflytande och i vilka sammanhang.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram upprättas om en utredning visar att en elev behöver särskilda stödåtgärder. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. I Blötbergets skola upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd. Tillsynen visar att skolan har goda rutiner för identifiering, utredning, uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram. Skolinspektionen har också tagit del av flera åtgärdsprogram på skolan. Emellertid framkommer inte alltid skolans ansvarstagande för att tillgodose elevens behov. Dessutom framgår inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen bedömer att arbetet med åtgärdsprogram behöver utvecklas i dessa avseenden.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller istället 14 a skollagen (SFS 1985:1100, ändrad genom 2008:571) och den nya diskrimineringslagen (2008:567). De nya bestämmelserna innebär att skolan från och med den 1 januari 2009 ska beakta bestämmelserna i två regelverk för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheterna för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Skolinspektionen tillsyn avser dock endast skolans plan mot kränkande behandling. Dessutom ska, enligt 2 § Förordningen om barn och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen och planen mot kränkande behandling, planen följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Skolinspektionen har granskat Blötbergets skolas likabehandlingsplan som upprättats enligt den tidigare gällande lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Tillsynen visar att planen inte utgår från en aktuell kartläggning. Planen är inte utarbetad i samråd med elever och saknar rutiner för hur elever och personal ska agera om en vuxen kränker en elev. Skolinspektionen bedömer att åtgärder behöver vidtas för att årligen upprätta en plan mot kränkande behandling som fullt ut svarar mot gällande plankrav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

8 (10)

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 1 kap. 2 § skollagen framgår att alla barn och ungdomar ska ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom. Enligt 5 kap. 1 § grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Rätten till särskilt stöd är således oavvisligt och att det är elevens rektor som ansvarar för att särskilt stöd ges till elever i behov av detta. Grundskoleförordningen påbjuder ett samråd med eleven och elevens vårdnadshavare när åtgärdsprogram utarbetas men om rektor bedömer att en viss form av stöd är den bästa stödåtgärden för eleven ska detta genomföras även om vårdnadshavaren motsätter sig detta.

I Blötbergets skola framgår att rektorn och personalen har uppfattat, med anledning av direktiv från förvaltningen, att beslut om särskilt stöd inte kan fattas mot föräldrarnas vilja. Skolinspektionen bedömer att detta behöver klargöras.

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.4 Kvalitetsarbete**Bedömningspunkter****3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måloppfyllelsen.**

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt skollagen och läroplanen har rektorn ett ansvar för att eleverna når målen för utbildningen. Detta medför en skyldighet att kontinuerligt följa upp och utvärdera elevernas kunskapsresultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav.

10 (10)

I tillsynen framkommer att ett systematiskt kvalitetsarbete pågår på skolan, där verksamhet och resultat följs upp, diskuteras och utvärderas. Däremot visar tillsynen att på övergripande skolnivå bör uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsresultat i årskurs 5 i samtliga ämnen bli ännu tydligare.

Skolinspektionen bedömer sammantaget att skolan behöver utveckla sitt kvalitetsarbete ytterligare och vidta åtgärder för att uppföljningen av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen i årskurs 5 integreras i det systematiska kvalitetsarbetet på en övergripande skolnivå. Det är rektors ansvar att så sker.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje skola, förskola och fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt 3 § samma förordning ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet, avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Enligt 3 a § ska en uppföljning och en utvärdering av likabehandlingsplanen också göras. Stöd för hur kvalitetsredovisningar kan upprättas finns i Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning.

Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för läsåret 2007-2008 och som följer en av Ludvika kommun utarbetad mall. Den innehåller beskrivningar av i vilken mån skolan har uppnått resultat i förhållande till nationella mål, analys och bedömningar av måluppfyllelsen samt åtgärder som behöver vidtas för bättre måluppfyllelse. Dock saknas en redovisning av skolans uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen samt en redovisning av elevernas kunskapsresultat i förhållande till målen att uppnå i årskurs 5 i samtliga ämnen.

Skolinspektionen bedömer därmed att skolan behöver vidta åtgärder för att utveckla kvalitetsredovisningen så att den tillfullo uppfyller de krav som förordningen ställer.

2009-09-01 Stockholm

Malin Forsman

Mats Peterson